

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Aakjær, Jeppe.; af J. Aakjær.

Derude fra Kjærene : Digte

København : V. Oscar Søtofte, 1899

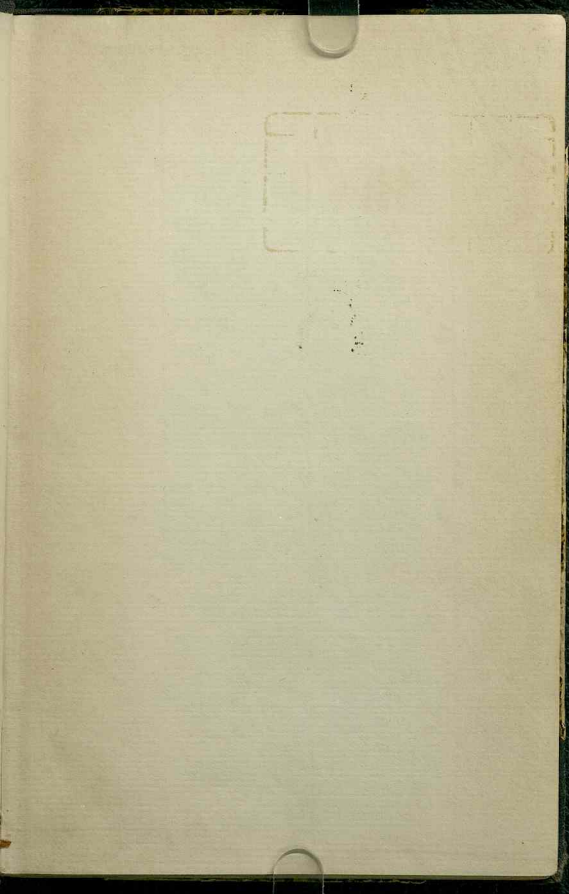
140 s.

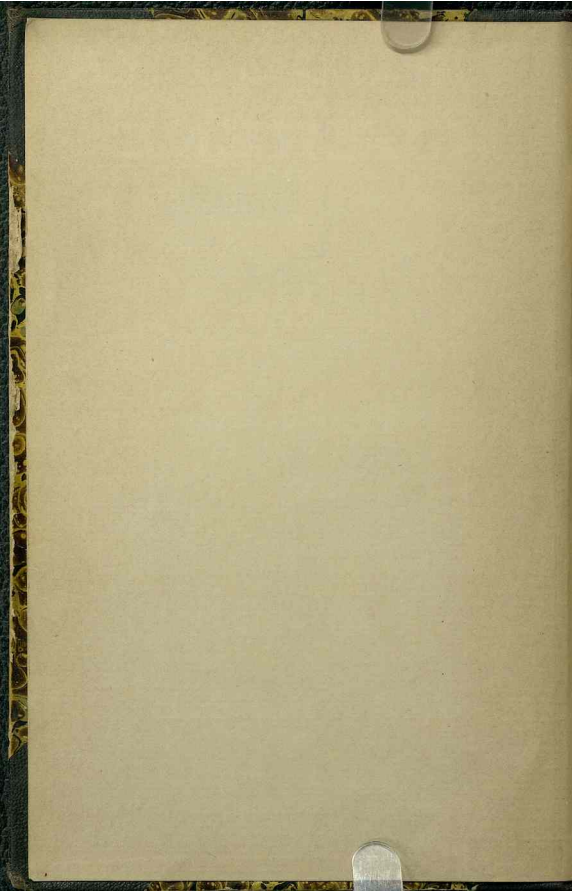
DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

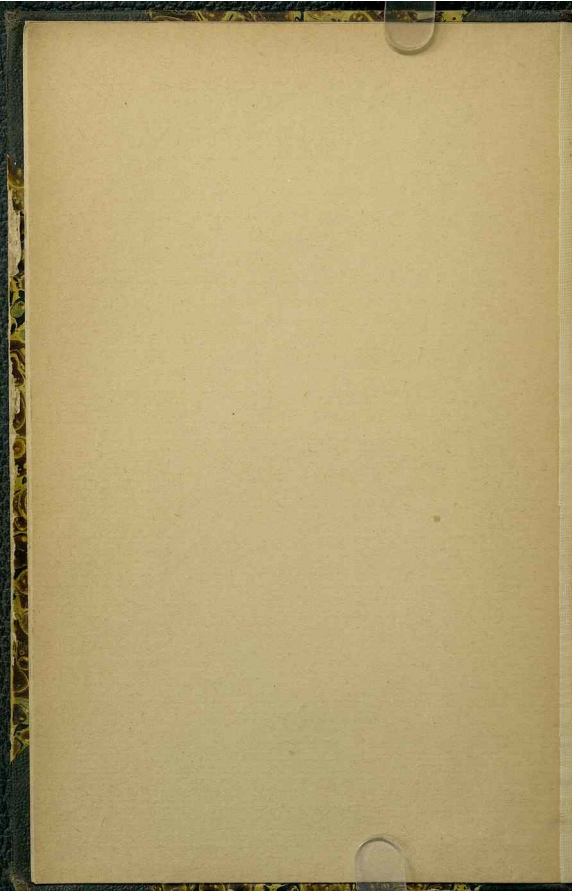

DERUDE FRA KJÆRENE

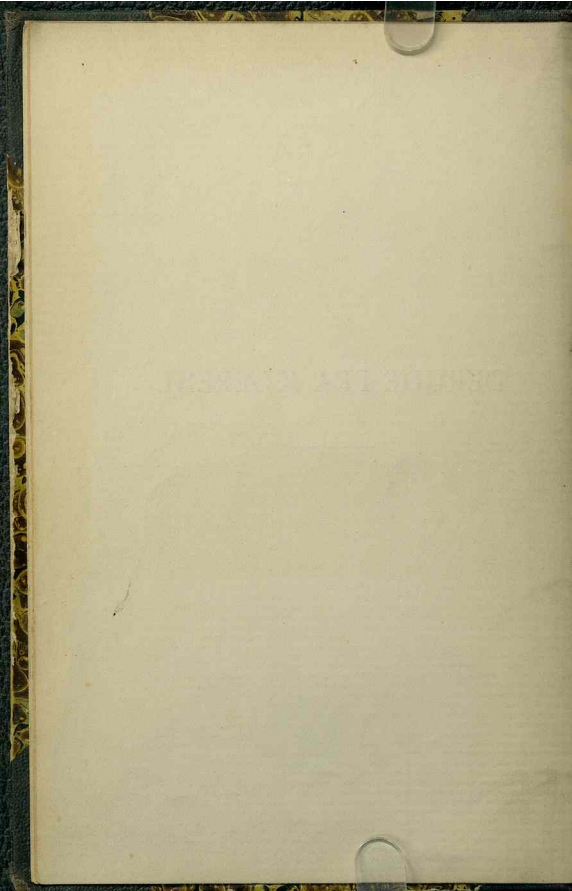

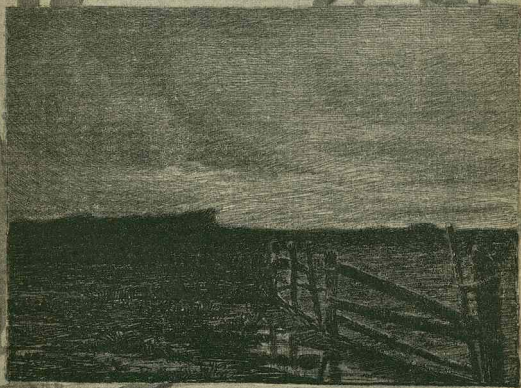
DIGTE
AF
J. AAKJÆR

KØBENHAVN
V. OSCAR SØTOFTES FORLAG
MDCCCXCIX

DERUDE FRA KJÆRENE

DERUDE
FRA
KJÆRENE

DIGTE
AF
J. AAKJÆR

KØBENHAVN
V. OSCAR SØTOFTES FORLAG
P. PETERSENS BOGTRYKKERI
EGMONT H. PETERSEN
MDCCCXCIX

DEKLUDE
IN
KJ. VERBOD

OMT
I. A. A. A. A.

MIN VEN

ESPER ANDERSEN

TILEGNET

EVADØTRE

Og lad kun Verden snakke
og sige, hvad den vil,
der er dog ingen Lykke
som Elskovens til.

FØRSTE GANG

A^A, giv mig nu det ene Kys!
Hvad kan vel det forvolde?
Du loved mig det ganske nys;
ens Løfter skal man holde.
Du har jo nok alligevel,
hvad skal da Karrigheden til?

Du ved, jeg trænger det saa haardt,
jeg skal jo ud at fare,
skal mange, mange Mile bort
fra dig, min lille Klara.
Kanske jeg kommer alt til Vaar,
kanske om — mange, mange Aar.

Du vill! O, Glut, hvor er du sød,
hvor takker jeg dig, Klara.
Men hvorfor bliver Du saa rød?
Der er jo ingen Fare.
Du skjælver, Klara, som et Rør?
Aa, du har aldrig kysset før!

Vær rolig, søde Klaralil,
nej, græd dog ej, du kjære!
Den Sag er ganske ligetil,
det er saa let at lære.
Nu bøjer du din fine Hals,
saa bliver der et Kys tilfals.

Nu tog jeg det; ja se det, du,
Begyndelsen var vakker;
saa du vil kysse mer endnu;
kys bare væk; jeg takker!
Du gjør det bedre selv end jeg,
og, Klara, hvor det klæder dig!

— Nu kysser jeg dig Dag og Nat,
saalænge det vil vare,
og bliver hos min lille Skat;
nu vil jeg ikke fare.
Thi var det ikke Synd mod dig,
om jeg fo'r ud og drukned mig!

VI SAD ALENE —

V_i sad alene i den stille Kvæld,
ved Siden plaskede et Kildevæld.

Fra Dalen steg der op en hvidblaa Røg,
og paa et Dige kukkede en Gjøg.

Naturen var saa tavs, og vi var tavse;
endogsaa Gjøgen gjorde nu en Pavse. —

Da følte jeg, en Kind blev lagt mod min,
saa blød som Barnets og som Silke fin.

Og mens hun Armen om mit Hoved slog
og blidt og langsomt mig imod sig drog,

med Ord, der siden i mit Øre bæve,
hun hviskede sagte: »Det er skjønt at leve!«

JEG GIK TIL VINDVET —

JEG gik til Vindvet og stirred ud,
men Skyerne drev med Regn og Slud.
»Saa bli'r hun hjemme, det er et Tegn;
hun hader Regn«.

Jeg gik bag Laden og saa mod Vest,
men Stormen sadled den høje Hest.
»Saa er hun ejheller idag min Gjæst,
hun frygter Blæst«.

Jeg gik og glædtes den Dag saa lang,
for Solen skinned, og Lærken sang.
»Idag hun kommer, min Sjæls Idol,
hun elsker Soll«

Hun kom mod Aften saa glad i Sind,
med Sundhedsrødme paa Mund og Kind;
med Latter ind i min Favn hun sprang.
»Faldt Tiden lang!«

Vi sad ved Gavlen, mens Dagen svandt;
af vilde Blomster en Krans hun bandt;
hun smiled op fra en blaa Viol:
»Fik du nu Soll«

STRØMMEN DREV —

STRØMMEN drev og tog Baaden med
gjennem grønne Enge;
blandt gule Iris vi drev afsted;
Folk var i Senge.

De gule Iris du brak og strøde
paa Baadens Bund,
og trykket vildt dine Læber røde
imod min Mund.

Og paa det gule, duftende Lagen
du knæled ned;
med strakte Arme saa hvide som Dagen
du drog mig med.

Dit Shawl du kasted omkring os begge
mod Nattens Duggen;
jeg hørte ikkun dit Hjertes Dikken
og Aens Klukken.

Da glemte vi dem, der laa derinde
ved Væggetøjet,
hver Mand med Ryggen imod sin Kvinde,
i Sønnen bøjet.

Mens Lygtemanden med Blus paa Lampen
paa Kjæret spøgte,
og Mosetolden med megen Dampen
sin Pibe røgte;

Mens Elverpiger med sære Fagter
drev Leg i Sivet,
vi gav os hen til de store Magter,
der styrer Livet.

Dit Øje svæved saa sødt forvildet
omkring paa Himlen;
op om os begge der steg fra Vandet
en hellig Svimlen.

Og hvad du hvisked med røde Kinder
og Øjne milde,
mens Natten lytted, det var det Synd, om
jeg røbe vilde.

Lad os da haabe, at selv om ogsaa
de Elvepiger
har lyttet efter og hørt vor Hvisken,
de intet siger.

SAA FAGER FOR HUN —

SAA fager før hun gennem Havens Gange,
en Daa kan ikke flytte Foden bedre;
det var et Syn, som løb hun frem paa Fjedre,
og hun var fuld af Skjælmeri og Sange.

Hun søgte mig, der sad bag Hyldens Grene
og slugte hendes Dejlighed med Øjet.
Nu stod hun for mig straalende fornøjet:
»Men kjære, sidder du da dér alene!«

O, tænk jer hende, varm og duftombruset,
at sidde paa mit Knæ i Aftenrøden
og sværge paa, hun elsked mig til Døden,
— kan ikke mindre gjør' et Hoved kruset?

Og denne Mund, de sorte Øjenvipper,
og disse Hænder, skælvende og myge,
der uafbrudt om mine Kinder stryge,
de gjør det af med alle Ens Principper.

Og Maanen danser over Lindetoppe
og strør sit Guld paa tvendes Elskovsleje.
Og naar to Sjæle slig hinanden eje,
da ler du, alvorsfulde Gud, deroppe.

SAA SIG MIG —

D^{ER} risler en Bæk i det stenede Krat,
den risler ved Dag, og den risler ved Nat.

Der synger en Fugl under Storbøgens Tjæld,
den synger ved Gry, og den synger ved Kvæld.

Der sidder en Kvinde i Jomfruers Lag,
hun ler, saa det gjalder i Væg og i Tag.

— Højt skatter jeg Bækkens den rislende Lyst,
og Bogfinken rørte en Stræng i mit Bryst.

Men stærkest jeg elsker det levende Væld
af lysøjet Jubel ved Gry og ved Kvæld.

Saa sig mig da, Evas blaaøjede Datter,
hvor henter du fra denne rislende Latter?

DER FLØJ EN LIDEN SOMMERFUGL —

D^{ER} fløj en liden Sommerfugl
hen over Bondens Tag;
den tænkte saamænd ikke
paa den yderste Dag.

Den tænkte kun at nyde
det Livets Sekund,
som den havde kysset fra
sin Mor Naturens Mund.

Den gav sig hen til Flugten
i Luftens vide Blaa;
paa rene, hvide Vinger
den fløj paa Maa og Faa.

Den nød sin egen Dejlighed
og trodsed Tyngdens Lov,
og ikke Spor den tænkte
paa næste Dags Behov.

Var ikke Himlen havblaa,
og Solen ret som Guld,
og Livet lyst og herligt,
og Verden underfuld!

Og stadig før den op og ned
som et stormjaget Løv,
hvad heller som en Barnesjæl,
nys skilt fra sit Støv.

Og som den fløj saa sjæleglad,
en Bejler kom til.
Gud, hvor han var oprigtig
og fyrig og vild!

Han bad om Lov at følge,
hun nikkede og lo;
thi hvorfor flyve ene,
naar man kan blive to!

Saa dansed de en Elskovsdans
til Sfarernes Musik,
og ej en Tanke ofred de
paa Martensens Ethik.

De traadte Æth'rens Elveslør
foruden mange Ord,
mens dybt dernede rullede
den snavsede Jord.

Og mætte af Dansen
i Junidagens Sol,
de daled gennem Luften
og fandt saa skøn en Stol.

Midt i en hvidrød Æbleblomst —
saa salig som en Gud
han vifted med sit Vingepar
sin lille hvide Brud.

Der holdt de deres Bryllup
foruden nogen Præst,
for saaledes hued det
de Sommerfugle bedst.

Og Grenen vugged op og ned
i Sommerdagens Luft,
og Æbleblomsten yded dem
sin allerbedste Duft.

Der sad de lykkelige smaa
paa Blomsten ren som Sne
og realiserede
det saliges Idé.

Og Grenen svajede, Skyen drev,
og Dagens Lys blev slukt . . .
Tak, elskte smaa! I lærte mig,
hvordan man elsker smukt.

EN SYND

HUN rakte frem sin Mund til Kys,
men jeg var ung og dum og feig;
hvor gjerne jeg end vilde det,
jeg gjorde det dog ej.

Og denne fagre, friske Mund,
der luede af sødt Begjær
og svulmede med tusind Kys,
den kom jeg ikke nær.

Da rødmed hun, som ind mod Høst
en Valmublomst i Middagsglød,
to klare Taarer tindred frem
og sank i hendes Skjød.

Saa sprang hun op og tog sin Hat,
og sa' Farvel med bortvendt Blik.
Aa, Gud, hvor glad og frisk hun kom,
hvor sønderknust hun gik!

Og naar jeg tænker paa, hvad Synd
jeg har at angre før min Død,
jeg tænker paa det Taarepar,
der sank i hendes Skjød.

MIN VENINDES ØJNE

HAR du set min Venindes Øjne,
de store skiftende brune,
der snart er fyldte med Helvedeskval,
snart straalere i Latter og Lune?

Hvor er det dog fat med de Øjne?
De minder om Søer i Skove;
de suger i sig min vaagne Ve,
min Hvile, naar jeg vil sove.

De er som Fjorden i Stille
med sejlene Skyer over,
men dybe er de som Havet selv,
og dunkle som rørte Vover.

Nu er de som Engenes Taage,
og nu som spejlende Brønde;
nu ligner de Damme i Maaneskin
i deres bedaarende Ynde.

Der lurere en Ild i de Øjne,
en vild fortærende Lue;
den dølges ej helt af de sænkede Laag,
og Brynenes bøjede Bue.

Det raser bag disse Vipper;
der er Graad i Øjnenes Kroge;
men brat kan der komme et Øjekast,
der minder om tirrede Snoge.

— Jeg har stirret for dybt i de Øjne.
der fristed som strømmende Vande,
paa Bunden af hvilke vi tror at se
Æventyr-Himle og -Lande.

En Dag vil min Sjæl fange Kræfter
og vikle sig af sine Løgne
og kaste sig i denne sugende Sø
og synke tilbunds i de Øjne.

HVOR VAR DET IKKE SALIGT —

HVOR var det ikke saligt
de Øjne ømt at kysse,
med milde, varme Kærtegn
i Slummer Dem at dysse!

Og, mens sig Drømmen sænkede
paa Deres Øjenlaage,
og Barmen steg bag Linet,
at sidde tavs og vaage.

Men saligst dog at føle
et Tryk af Deres Arme,
og mærke Pulsens Hamren
og Deres Legems Varme.

JEG DRØMTE —

JEG drømte, — ak, hvad drømmer man,
naar man er sund og sytten Aar —
jeg drømte, at jeg favned dig,
jeg kyssede igaar.

Paa røde Bolstre laa vi strakt,
dit Legem, rundt og liljehvidt
i al sin skjære Venuspragt,
det puslede mod mit.

Og jeg var vild, og du var god,
din Aande kildred i mit Haar;
gid aldrig nogen Moders Sjæl
maa friste værre Kaar.

Den Frugt, som Eva Adam bød
til Helds- og Paradis-Forlis,
den jeg i dine Arme nød
og vandt et Paradis.

JEG KYSSER DINE KINDER —

JEG kysser dine Kinder, jeg kysser dine Læber,
jeg ildnes af de Druer, jeg plukker paa din Mund;
jeg hidses af den Tanke: hvor ærligt end jeg
stræber,
saa kan jeg aldrig tømme det Bæger til dets Bund.

Ja, som en tørstig Vandrer mod Kvæld ved
Kilden knæler
og øser under Skjælven dens aftensvale Drik,
saa knæler jeg og skjælver, imens jeg henrykt stjæler
din røde Munds Berusning, dit vege Drømme-Blik.

JEG LÆNGES —

JEG længes i dit Favntag
din Midje vildt at kryste,
med salig Haand at blotte
dit Lilje-Legems Byste.

Ja, laa du ved min Side
i denne Morgenrøde,
jeg kvalte dig med Kjærtegn,
jeg kyssed dig tildøde.

Fra Knæets hvide Marmor
til Skilningen i Panden
jeg planted Kyssets Ildtegn,
til du gik fra Forstanden.

Saa dette fagre Legem,
der før var hvidt som Skummet,
nu, brændt af mine Læber,
laa tegnet rosenblommet.

O, søde Elskerinde,
jeg længes vist tildøde,
for jeg er saa alene
i Kvæld og Morgenrøde.

DET BANKED PAA MIN RUDE —

DET banked paa min Rude,
og det var sent om Nat;
derude stod min Yngling,
min Elskede, min Skat.

Jeg tog ham om hans Hoved
og kyssede hans Kind;
hvor kunde jeg vel nægte
min Gut at komme ind!

Og op han sprang i Karmen
saa let som en Bold,
og ned i mine Arme,
mens jeg hans Hænder holdt.

Han slynged sig ind til mig
saa smygende let,
og vugged mig og kyssed mig
saa hedt, aa, saa hedt!

Han løfted mig fra Jorden
med Armen om mit Liv;
jeg blev i hans Favntag
saa veg som et Siv.

Han løfted mig, han kyssed mig,
han favned mig saa fast,
at mit Hjærte det bæved,
og mit Bælte det brast.

Saa ved jeg ikke mere;
jeg svimled i hans Kys,
mens ind ad Vindvet vælded
Fuldmaanens brede Lys.

Og lad kun Verden snakke
og sige, hvad den vil,
der er dog ingen Lykke
som Elskovens til.

HVORFOR?

HVORFOR skal Mandens Slægt
undfanges i Alkove,
men Due, Daa og Dyr
i lysegrønne Skove?

Hvorfor blev vi forvist
til Ægtesengens Nætter,
mens Hjorten gi'r sig hen,
hvor Solen Skoven spætter?

Nej, jeg vil ha' en Brud
med Smilehul i Kinden,
og hende vil jeg favne
omluftet lindt af Vinden

paa en af Skovens Sletter,
hvor ingen ser vor Rødmen,
hvor Mossets Lag er blødt,
og Tavshed øger Sødmen.

Der drømmer vi en Drøm
om Paradisets Linde,
hvor Manden første Gang
omslynged sin Mandinde,

mens alle Væsner lo
i Dyr- og Fuglevrimlen,
og Djævlén skoggerlo,
saa han faldt ned fra Himlen.

IDAG EN ENGEL —

Idag en Engel fin og skjær,
om tresindstyve Aar en Hex;
det er saa sikkert, Pige kjær,
som tre og tre er sex.

Idag en Rynke ej at se,
end ikke under Mikroskop,
en anden Dag — o Spot og Spe! —
du er en Rynkehob.

Hver Skjønhedsplet paa Kind og Barm,
der nu faar Kys og hede Blik,
er ikkun da et Sigtepunkt
for Viddets Myggestik.

Da taber Øjet al sin Ild,
og Rosen visner paa din Mund,
og du faar aldrig mere Kys
undtagen af din Hund.

Da slaar du dig paa Salmesang
og strikker Strømper, tækkes Gud,
og faar en særlig Naade til
at holde smukt hans Bud.

Ja, mærkeligt, hvor glat det gaar
at holde selv de værste fast;
det bragte Tab af unge Aar,
det skjænkede Haab, som brast!

Og Strikkepinden rasler fro
fra Morgen ni til Aften sex;
og du er stærk i Bøn og Tro —
og hæsliq som en Hex.

— — — O nej, endnu du er jo ung
og dejlig som den lyse Dag;
din Kind er rød, din Mund er skjøn,
dit Smil er sødt Behag.

Vær derfor aldrig mut og sær,
nyd Glæden, mens du har den fat;
thi saare kort er Livets Dag,
men lang er Dødens Nat.

DER GAAR SAA MEGET TILSPILDE —

D^{ER} gaar saa meget tilspilde
paa denne syndige Jord:
de skønneste Tanker, de varmeste Taarer,
det blideste Blomsterflor.

Se, ud over Gjærdet hænger
Rosernes duftende Klynger;
de sidder og venter paa Æventyr,
mens Vinden dem nænsomt gynger.

De dufter saa blidt, de spreder sig vidt,
men ingen kommer og plukker;
da bliver de kjed' af al Verdens Ting
og sagte Kalkene lukker.

Snart drysser ned i det vaade Sand
den Sansernes Lyst og Glæde,
og Bondens vraltende Oxes pand
paa Rosenbladene træde.

Der fødes saa meget paa denne Jord,
som aldrig Liv har krævet;
der dør saa meget foruden Spor,
som aldrig rigtig fik levet.

Der svulmer mangan en Jomfrubarm
og knoppes som Rose paa Stilke,
som aldrig krystet af Mandens Arm
maa rynkes af Savn bag sin Silke.

Ja, visne vil Pigers og Rosers Flor,
de røde saavel som de hvide;
men den, som vil leve paa denne Jord,
han plukke de Roser i Tide!

KLOKKEREN

EN Klokke er Klokke, hvordan det gaar,
men denne var nærmest et Klokkefaar.

Det hvideste Lam i hans Menighed,
med hende attraaed han Enighed.

Han fried til Grete med fagre Ord,
men Lammet løb brægende hjem til sin Mor.

Den Klokke intet deraf begreb —
og hængte sig saa i sit Klokkereb.

MYTOLOGISK

I.

KAIN

ABEL ofred af Hjordens Lam,
og Kain af Markens Frugt.
Kains Agurker fandt Herren ram,
men liflig den Lammestegsduft.

Luen steg ned, og Kain slog,
og Abel vred sig paa Jorden;
vidt over Bjærgene Morderen jog,
forfulgt af Zebaoths Torden.

Sent han naaed til Landet *Nor*:
der fandt han nok Læ hos dets Kvinder.
Hvad gjør det, at man staar lavt hos Guder,
naar man staar højt hos — Gudinder.

II.

HERKULES

UNG Herkules kasted sig rundt i sin Seng;
skjøn Omphale laa ved hans Side.
»Hvad er det, dig fattes, min egen Dreng?«
hun fritted med Øjne saa blide.

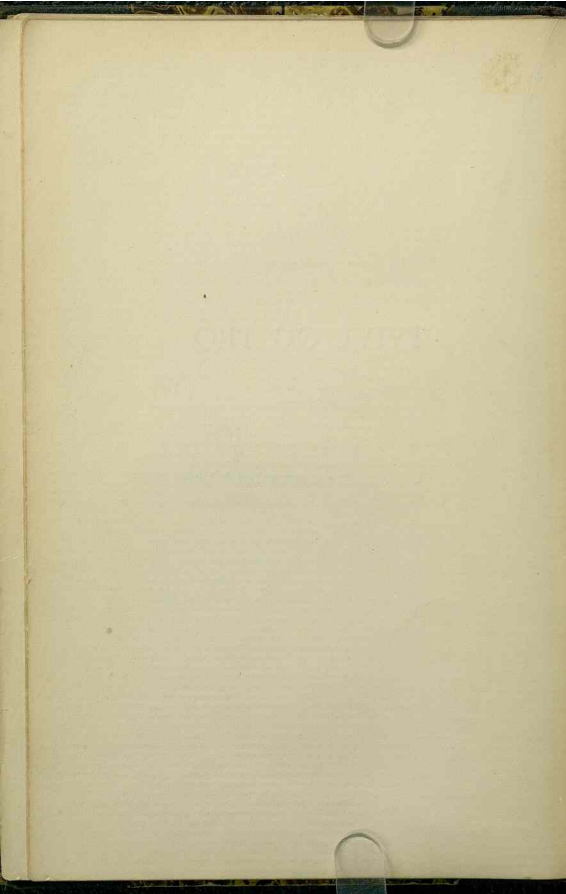
Ung Herkules rejste sig op med et Sæt,
saa Sengen i Fugerne jamred:
»Nu vel, jeg er bleven af Ømheden mæt
og aander saa trangt her i Kamret.

Jeg ledes ved i Alkover smaa
saa hvide Kvinder at kryste
og længes efter paa Fjælde graa
med lodne Skjælmer at dyste.

Jeg hader din Seng og din trinde Lænd,
din Hal, hvor Narren slaar Mølle;
o, Omphale, Omphale, ræk mig igjen
min Løvehud og min Kølle!«

TVIVL OG TRO

— Og evigt gaar vor Jord sin krumme Bane —

MIN HELT —

MIN Helt det er den stærke Lucifer,
der svang mod en tyrannisk Gud sit Spær;
det er den flammeøjede Prometheus,
Lysbringeren, som vilde styrte ned Zeus,
og saa hin Saul, Valgkonge i Judæa,
der stred, forladt af Gud, mod hele Filistæa.

Min Helt er hver en vild, titanisk Kjætter.
der bar en Fakkell gennem Jordens Nætter.

SPØRGSMÅAL OG SVAR

»SIG mig, hvad du beundrer mest?«
»Disse tindrende Stjærner.«
»Sig mig, hvad du foragter mest?«
»Dumme, fæiske Hjærner.«

»Sig mig, Ven, hvad du elsker mest?«
»Blide, drømmende Øjne.«
»Sig mig, hvad du da hader mest?«
»Feige, lurvede Løgne.«

NATHIMLEN

Du stolte Himmelhvælving,
som disse Stjærner rummer,
hvor kan jeg tro, du huser
saa ond og stræng en Dommer?

I blege, blide Stjærner,
saa talende skjønt stumme,
hvor kan fra eders Himmel
vel min Ulykke komme?

O, fromme Præstesjæle,
hvor har I kunnet haabe
at binde slige Løgne
paa andre end en Taabe!

Dog intet Had til eder,
fordi I Gud bagtaler,
der fordres ej af Smaatorsk,
hvad fordres kan af Hvaler.

Vor Skaber brugte Tiden
til disse skjønnne Stjærner,
og derved han forsømte
saa rædsomt eders Hjærner.

DEN GUD JEG BEDER TIL

D^{EN} Gud, jeg beder til i Løn
— som ej i Himlen bor —
han elsker mer én Tænkende
end tusinde, som tror.

Han hader Lugt af Bukkefedt
og svedent Lammekjød
og trænger ej til Styrkedrik
af Nektar eller Mjød.

Hvor Offerflammens fede Røg
fra Stenen lang og ru
besudler Himlens klare Blaa,
der fly'r han fra med Gru.

Hvor Præstehaanden ringbesat
slaar ned i Prækestol,
jeg fandt ham ej, men, o saa tit
i Aftnens milde Sol.

Naar Dagens sidste Fakkelflink
belyste Fjord og Vig,
bag kobberrøde Skyers Rand
jeg saa hans Kjortelflig.

Og dette milde, varme Pust,
jeg følte mod min Kind,
se det var Gudens Aandedrag,
og ikke Nattens Vind.

Og saa jeg fra den høje Bro
dybt i den dunkle Aa,
jeg saa hans Aasyns milde Træk
blandt Bundens Stene staa.

Og gik jeg i den tavse Skov
omkring i Maanens Skjær,
jeg følte i den mindste Ting,
at Guden var mig nær.

Hans Stemme lød i Bækkens Sang,
i Agerhønenes Kluk,
i Musens Pip paa Grøftekant,
i Andetrækkets Suk.

Og dette brede Himmelhvælv
saavel som mindste Dam,
den tavse Skov, det vide Hav,
alt er det fyldt af ham.

Hans Kirke spænder ud sit Telt
med Stjærner Himlen rundt;
den brede Jord er Nadverbord,
og Havet Døbefont.

Dybt bøjer jeg mit Knæ for ham
tæt ind ved Havets Bred
og be'r af alt mit unge Mod
her midt i Nattens Fred.

Og styrket styrer jeg min Vej
og følger Kaldets Bud
i aldrig røkket Tro paa dig,
Naturens stærke Gud.

KLOKKEN

JEG kommer langs en øde Sti,
der gennem Rug sig slynger,
mens Aftenklokkers Harmoni
sig ind i Sjælen synger.

Den sære Sang af Klokkers Klang
ved Sommeraftentide,
det er et Stykke Hedenskab,
som alle godt kan lide.

Bestig en Høj en Junikvæld,
lyt spændt ud over Landet,
og mærk dig denne dybe Lyd
af Graad og Jubel blandet.

Og prøv, om ikke du endnu,
mens Myg om Øret svirre,
kan høre Oldtidsslægters Tro
i Klokkemalmet dirre.

IFALD JEG KUNDE DANSE —

IFALD jeg kunde danse,
I jeg valgte den skønneste ud
af alle skønne Piger
og dansed mig hende til Brud.

Med Armen om hendes Midje
efter en Galopade
midt paa Gulvet jeg standsed
og raabte: Leve de glade!

Saa atter i Tonernes Malstrøm
jeg kasted mig med hende
og lo og sang og dansed
lige til Verdens Ende.

Men nu kan jeg ikke danse,
end ikke en Galopade,
og derfor er jeg brændt inde
med denne Skaal for de glade.

REGNVEJRSSTEMNING

FRA énsom Vraa jeg stirrer ud
i Dagens Graa og Vejrets Slud.

Nys pisket Regn mod Husets Væg,
nu hænger Dryp i Tagets Skjæg.

De Draaber falder én for én
og splintres brat mod Gaardens Sten.

En Draabe fik ej andet Kald
end det at pønse paa sit Fald.

— Som Dryp fra Tag saa synker ned
min Nat, min Dag mod Evighed.

Og uden Stands, mens Regnen slaar,
Idag forvandles til Igaar.

Én Draabe fyldt af Lysets Guld,
én levret sort som Jordens Muld.

Saa drypper ned éns Hjærteblod
i Evighedens staalgraa Flod.

DØDSRAMT

N^{AAR} Hvalen rammes af Harpunens Tand,
da flygter den med opspilt Mund fra Land.

Mod Dybet jager den i Ve og Vaande
og løfter kun sit Hoved for at aande.

Dens Hale basker som en Dampskibsskrue,
de runde Øjne smaa i Smærte lue.

Tangskoven klyver den og Sildens Stime
og drager efter sig en blodig Strime.

— Som Hvalen dødsramt kløv det brede Hav
for i dets tavse Dyb at naa en Grav,

saa saa jeg alt det saarede og slagne,
det lumpent svegne og det koldt bedragne

at ile rastløst imod Ørkners Øde
for uset der at græde og forbløde.

DEN SYGE YNGLINGS LIVSBEKJENDELSE

Jeg bad til Gud én eneste Bøn.

Mig syntes hans Jord saa rørende skjøn,
mig syntes hans Himmel saa dulmende blaa;
man blev saa god af at stirre derpaa.

Jeg vandred saa glad mod den stigende Sol
og plukked imellem en dugget Viol;
jeg strakte mig salig paa Ageren grøn
og bad af mit inderste Hjærte en Bøn;

bad ikke om Sølv og ikke om Guld,
ej Rader af Køer paa tommetykt Muld,

og ikke — som ellers Menneskets Kuld —
jeg hyklede Graad bag en Lommeklud
og spændte en medbragt Pose ud
og bad saa Himlene styrte den fuld.

Mig syntes hans Jord saa daarende skjøn,
og derfor jeg bad den eneste Bøn:
»Barmhjærtige Gud, jeg elsker dit Værk,
lad altid mig nyde det sund og stærk!«

Jeg rejste mig salig fra Ageren grøn,
jeg tro'de saavist, at han hørte min Bøn.

Men alle saa hører vi Herren til,
og Gud kan gjøre med sit, hvad han vil;
én plager han længe, én slaar han ihjæl,
men god — det er er han alligevel.

Mig gav han lønligt i Siden et Stik,
saa Livet sortnede for mit Blik;
jeg hylledes ind i en aarlang Nat,
mens Engenes Blomster visnede brat.

Se derfor beder jeg aldrig mer,
om og jeg imellem mod Himlen ser.

I VAANDE

JEG var stædt i Ve og Vaande,
og jeg klaged i min Kvide,
jamrede for Trøst og Lindring, —
da stod Satan ved min Side.

Og jeg raabte fuld af Undren:
Ene du af Skabningsvrimlen,
intet Bud fra mine »Brødre«,
ak, og intet Bud fra Himlen!

— Satan brast i Skoggerlatter:
»Gjaldt det blot en ny Methode
til vor Kvægopdrætnings Fremme,
da var dine »Brødre« gode.

Men som Hjælpere betragted'
er de ikke første Klasses;
det er i Kartoffeltiden,
og Kartofflerne maa passes.

Himlen! Ja, jeg nægter ikke,
den var mægtig før i Tiden;
desuagtet, dette Firma
er fallit for længe siden.

Og dets gamle Chef, Gud Fader,
løfter du til ham din Stemme,
gjør han nu som gamle Læger:
nægter sig som oftest hjemme.

Ramler det paa alle Kanter,
svigter Alpha og Omega,
maa du, kjære, ta' tiltakke
med en gammel trist Kollega.«

Saadan talte Mister Satan,
Hersker over Mørkets Riger;
man skal ikke altfor villigt
tro hver Døjt, en Djævel siger.

Dog, jeg tænkte i mit Hjærte:
svigter Himlen, svigter Manden,
hvem vil da en Synder laste,
om han ta'r mod Hjælp af Fanden.

TROSSKIFTE

Du hellige Kirke i Syd og Nord,
der er mod en Stymper saa stræng,
tillader Fyrstinden ret sære Ting,
naar hun skal i Brudeseng.

Thi naar Prinsessen af Bünkenburg
formæles med Prinsen af Reuss,
der skiftes Chemisse som Konfession:
»Es lebe das heilige Kreuz!«

Igaar højluthersk Prinsessen sad
paa Slotskirkens polstrede Bænk;
i Dag hun befingrer en Rosenkrans
og douches af Vievandsstænk.

Og Præsterne vimser i Kirkens Kor,
og Bønner opsendes til Gud;
saa skifter Prinsessen af Bünkenburg Tro
til Salver af Riffelskud.

Det flager i Havnen, det ringer i Land,
paa Slottet et glimrende Bal;
nu gnider vist Paven sin slunkne Vom,
men Bünkenburgbispren er gal.

Festblussene slukkes, Kalaset er endt,
om lidt gaar Prinsessen til Køjs
og avler Kongsemner til Folkenes Lyst
med Fyrsten: Prinsen af Reuss.

SMEDEN OG MISSJONÆREN

D^{EN} raske Smed har alt optændt sit Baal,
og Hamren danser paa det røde Staal,
mens Smedjens Rum af Gnistesvarme fyldes,
og Loftets Sod af Flammerne forgyldes.

Og ude i den blide Foraarsdag
ned fra hans gamle Hyttes skjæve Tag
der lyder Fløjtetriller; det er Stæren.
Da træder over Tærsklen Missjonæren.

Vor Smed ham hilser med et Nakkekast,
imens den sorte taler haardt og hvast
om stakkels Syndere i Djævlens Vold,
om dem, der rystes rundt i Satans Sold,
om Ordets Under og om Verdens Salt
og Bønnen, der har Lægedom for alt.

Vor raske Smed har ladet Hamren synke,
og over Panden tegner sig en Rynke.

»Hvad taler du om Synd og evig Død;
jeg maa vel skaffe mig og mine Brød;
thi den Maxime gjælder kun hos eder,
at den faar gratis Brød, der flittig beder.

Hvad Troen angaar, har enhver vel sin;
hvorfor bebrejde mig, jeg ej har din?
Du beder sammenkrøben i dit Kammer,
jeg beder her med Haanden om min Hammer.
Og hvem kan vide, Præst, maaske dens Klang
naar højere end eders Salmesang.

Men lad mig nu i Ro, for I skal bede,
men jeg«, — han pirred op i Ilden — »jeg skal
smede«.

Ad øde Veje svinder Missjonæren,
men bag ham hamrer Smeden, fløjter Stæren.

OM ZEUS STEG NED —!

O^m Zeus steg ned fra Himlen,
tog Hat og Stok og Støvler paa
og gik omkring paa Maa og Faa
og blanded sig i Vrimlen —

Om han kom ind i Staden,
hvor ærlig Mand i Skygge staar,
mens guldbeslaaede Æsler gaar
i Flokke midt ad Gaden —

Om han kom ind i Gyden,
hvor Solens Straaler knapt er kjendt,
hvor Sult omtrent er permanent,
som Rendestenens Flyden —

Og kom han ind i Kirken,
hvor tændte Lys for Altret staar,
mens Præst og Klokker svedig gaar
omkring i bjergsom Virken —

Jeg tror han løfted Stokken
og lod den »tærske Sædebyg«
paa mangel bred og lasket Ryg,
ej mindst i Præsteflokken.

POLITISK UENIGHED

DER sad to Venner ved et Krostubord
og talte om det sidste Kejsermord.

Den ene havde just *sit* Standpunkt klaret
og ikke Kejsere og Konger sparet:

Var de ej Snyltere i Folkets Hus?
»Som Hund og Stodder fri'r sit Skind for Lus,

saa hører det til Samfundshygiejne
at gi' *dem* sure Dage allevegne.«

Med disse Ord han sig tilbage lagde.
Den anden strøg sin Manke op og sagde:

»Har du lagt Mærke til en Humlebi,
der strider for at komme i det fri?

Med uafladelige Stød af Snuden
den uden Ophør bombarderer Ruden.

Dens Ryg, dens Braad og Ben sig anspændt krumme,
afmægtigt rasende den høres brumme.

Det dirrer synligt i de smaa Tentakler,
imens den giftfyldt over Glaret vakler.

Men næste Morgen vil et lille Lig
i Karmen melde om en haabløs Krig.

Den knuste Panden mod den blanke Rude,
et Trodsens Barn, hvis Saga her er ude.

— Som Humlebieen raser du og jeg,
endskjønt vi ved, vor Rasen nytter ej.

Thi nytter noget Individets Trodsen
mod Samfundsbøddelen, mod Magtkolossen?

En Dag vil selv den bedste knuse Panden,
hvis ej forinden han har tabt Forstanden.

Og atter vil et frisk og blodigt Lig,
fortælle Verden om en haabløs Krig.

En saaret Stakkel løftes op ved Armen
og jordes lydløst som hin Bi i Karmen.

Og urørt smælder Tyranniets Fane,
og evigt gaar vor Jord sin krumme Bane.«

— — Saa talte klogt og skeptisk Pessimisten;
men anderledes tænkte Anarkisten.

OVER THEMAET MEDLIDENHED

KOM alle Hunde til min Dør
og vilde saa gjerne slikke,
jeg væbned mig med mit spanske Rør
og prygled den hele Klike.

Gik alle Præster, som Gud har skabt,
frem for mig med Bedekranse
og bad for min Sjæl, »som gaar fortabt«,
hvor skulde min Svøbe danse!

Bliv fra mig med jeres Medlidenhed!
jeg aldrig for Døden skjælvend;
og reddes ved jer! — nej, hellere ned
i Kvalernes dybeste Helved.

— Ej saa, at jeg hader den milde Haand,
der glatter Fortvivlelsens Rynke,
men blot den flade, forhyklede Aand,
der smigrer sig selv ved at ynke.

Ej dem jeg hader, som Lindring bar
til Fattigfolks livshaarde Vaner,
men dem, der selv først Røvere var,
og senere — Samaritaner.

Giv Retfærd Sæde ved Verdens Ror,
fri Folket fra Dumhedens Mare,
sørg for, at ingen gjør ondt mod sin Bro'r,
da kan du »Medlidenhed« spare.

Da voxer der Brød til hvert sultende Barn,
der leger langs Rendestensbrædtet,
og Lasten, der fisker med lovløse Garn,
skal ingen fange i Nættet.

Da skaber den Stakkel sit eget Behov,
der nu i Frostnatten gyser.
Først da er der Mening i Sang og i Lov,
naar ingen sulter og fryser.

POLEMISK

DET mindste Tryk paa et raadent Æg,
og Skallen brister i Stykker;
da sprøjter det op i dit Syn og Skjæg
og lugter som alle Ulykker.

Jeg trykked engang paa en saadan Fyr.
Paa hvem? Sligt Spørgsmaal bør spares.
Min Dristighed faldt mig forøvrigt dyr,
thi Lugten — Gud Fader bevares!

DA DE DØMTE ZOLA

S^{AA} fik du da endelig Digteren dømt,
du Verdens forbandede Skjøge,
der aldrig Tid eller Stund har forsømt
Nationernes Synder at øge,
der tog vore Sønner og tæred vort Brød,
der myrded og hærget og fængsled og skjød,
til du var alene om Magten.

Det vidste alt længe den menige Mand,
der pløjer og hamrer og høvler,
at intet kan trampe et Folk og et Land
som Krigerens pløkrede Støvler,
at Retten er fældet, at Loven er brændt,
at Spydet er mod den retfærdige vendt,
hvor Sablen støttes af Korset.

Og saa blev han dømt den glødende Aand,
Evropas digtende Tænker,
der løfted mod Gud sin besværgende Haand
for En, der sad bøjet i Lænker.
Nu slæbes han selv til Fængselets Krypt,
og der vil de gemme ham sikkert og dybt,
mens Stjærnerne tændes og slukkes.

Men det vil du angre, du franske Nation,
der bor i de hundrede Stæder,
og vandrer omkring mellem Rhinen og Rhôn'
og nævntes i Verden med Hæder.
Der kommer en Dag, da Navnet Dreyfus
vil fylde dit Blod med isnende Gys
og rødme din sænkede Pande.

Og da vil der løsnes et Suk i din Barm
mod ham, der for Retfærd har dystet,
mod ham, du forfulgte med Raaben og Larm
og flaaede Ordnen af Brystet;
og da vil du samle hver Stump af hans Ben,
og smykke hans Minde og kranse hans Sten
og pynte dig selv med hans Hæder.

BEDST I DANMARK

Lyd af Latter, Klang af Gafler,
Taler for den nye Præst,
som for Bisp og for Kolleger
fejrer en lukullisk Fest.

Stegen dufter, Vinen perler
rødtligt paa de hvide Skjæg
medens Kristus tornekronet
vaander sig paa Salens Væg.

Og de fromme Gubber glædes
kristeligt ved Øl og Mad,
og ydmygeligt de tømmer
Glas og Bæger, Skaal og Fad.

Og de løfter sig i Sædet
under Rømerglassets Klang,
og de hævder, der er dejligt
i vort lille Dannevang.

»Tro mig, Venner«, siger Bispen,
sætter Gaffen lidt i Hvil,
mens hans Blik langs Bordet glider
i et stort og saligt Smil:

»Al den Sorg, som Folket trykker,
Kivet mellem Mand og Mand,
al den Mén, som Hadet brygger
i vort elskte Fædreland —

det er blot en liden Skygge;
faar vi først den rette Tro,
skal paany de Daner bygge
kristeligt i Fred og Ro.

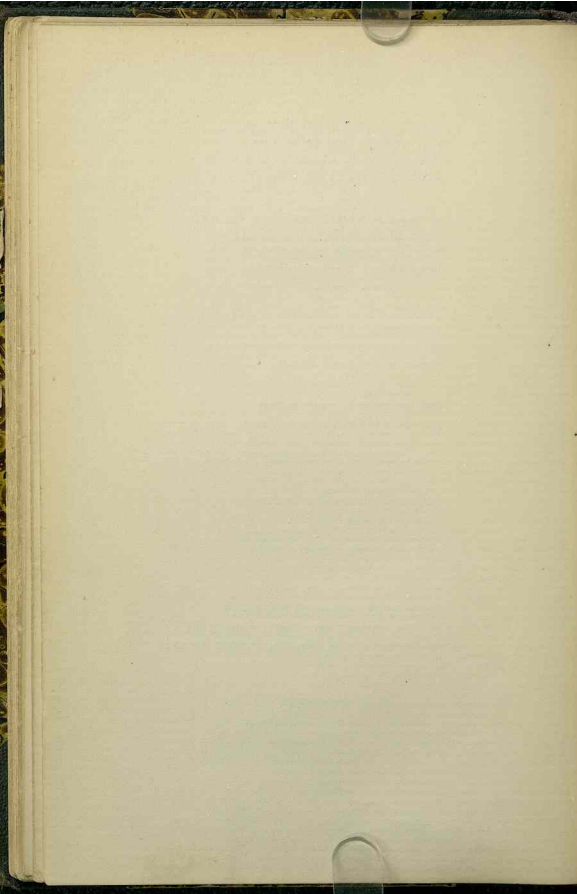
— — Aa, vi kjender disse Røster,
disse plumpe Raab om Brød;
maa jeg spørge, mine Præster,
lider man i Danmark Nød?

Føder Gud ej Ravnens Unger,
overstraaler Liljens Dragt
ikke, som Salmisten sjunger,
selve Salomons i Pragt?

Bølger ikke Kornet fagert
paa den blide, danske Vang;
klinger ikke lifligt sammen
Lærkeslag og Klokketklang?

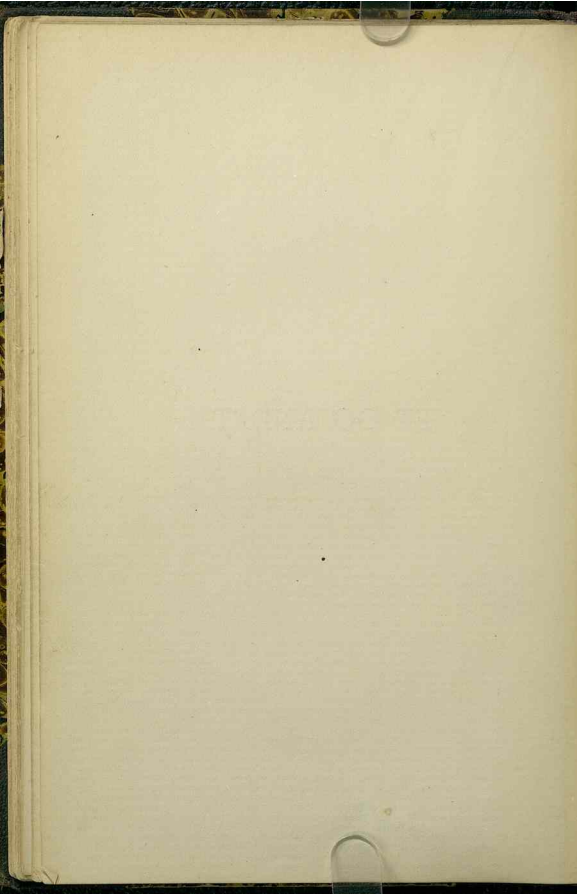
Intetsteds der ofres bedre
til Begravelse og Jul;
ingen Mad os bedre smager
end det gode, danske Sul.

Hvorfor da misunde Frankrig,
hvorfor skue hen til Schweiz?
— Aa, vi har det godt i Danmark!
— — Ræk mig Stegen, Pastor Steisz!«

ET OG ANDET

DA MAN SKJØD TROFAST

S^{AA} er du død, min lodne Ven,
skudt ned paa Maa og Faa;
dit Morgenbjæf, dit Aftenskjænd
det svarer aldrig mer igjen
bag Hjemmets Mure graa.

Naar jeg fra Staden vendte hjem
den lange, lange Vej, —
og jeg fik Døren lidt paa Klem,
fik hilst paa Mor, fik Skjæmten frem,
jeg spurgte efter dig.

Og sprang du over Tærsklen ind
med Glædeshyl og -Hop,
og klapped jeg dit gule Skind,
da først kom i mit rørte Sind
den rette Stemning op.

Da saa jeg, Hjemmet var som før,
i Mindet ingen Mist,
fra Klinken i den brune Dør
indtil dit lodne Skinds Kulør
var alting just som sidst.

Men nu er det en anden Sag,
for nu er du jo skudt;
nu har du haft din Dommedag,
din Pande har man sprængt i Kvag
med Rævehagl og Krudt.

Men det var Synd mod mig især
at myrde ned min Ven;
thi Venner voxer ej paa Trær,
én ærlig Hund er mere værd
end Snese slette Mænd.

Ak, at jeg ej kan hjælpe dig,
at tavs er nu din Mund!
Du logrer aldrig mer for mig,
din Dom den appelleres ej,
du var jo kun — en Hund.

Men jeg vil sukke næste Aar
og mærke Mindets Brist,
naar jeg paa Hjemmets Tærskel staar
og sér, at i den gamle Gaard
er alt ej helt som sidst.

LIDEN MAJA

Og det var liden Maja,
saa glad var hendes Sind,
hun sang omkap med Lærken
og løb som Søndenvind.

Og det var liden Maja,
hun var kun femten Aar,
en halvt-udfoldet Rose
i den spirende Vaar.

Og det var liden Maja,
hun lo med et Smil,
som Solen, naar den skinner
paa Skyer i April.

Og det var liden Maja
med et Hjærte saa let,
hun kjendte endnu ikke
til Sorger og Korset.

Hun saa paa alt og alle
med sit varmeste Blik,
det eneste, hun hadede,
var »Sprog« og Grammatik.

Hell're, end hun dvæled,
hos Skolens barske Møer,
sprang hun over Marken
med de bissende Køer.

Og talte hendes Tanter
om »Mands-Tyranni«,
lo hun og fløjted
en Dansemelodi.

Saa sød var liden Maja
i sit femtende Aar,
en halvt-udfoldet Rose
i den spirende Vaar.

— Men snart er Maja voxen,
og saa er alt forbi;
saa maa hun tage paa sig
det vante Liberi.

Den lange, lange Kjole,
det snærende Korset,
de struttende Blonder
og den stivede Manchet.

Saa er der Staal og Fiskeben,
hvor før der var Natur,
og for utvungen Barnlighed
der bydes paa — Figur.

Og saa skal ogsaa Maja,
snik-snakke Kvindesag.
Gud, lad din ringe Tjener
ej opleve den Dag!

SMAAVERS

I.

FORPAGTER Lars med den store Vom,
der døde igaar, og som var saa from,
ifald man kan lide paa »Vennernes« Dom,
skal han til Himmels — I Engler smaa,
da faar I noget at slæbe paa!

II.

Hvor let vi Mennesker dog under bukke,
hvor svagt vort Muld!
En halv Pægl Brændevin hældt paa din Krukke,
og du er fuld!

III.

Som Kys paa Kvindelæber danse,
som Solen paa en Krigers Lanse,
som Myggen paa et dugget Siv,
som Harekid paa Jyllands Banker,
saa kredser mine kaade Tanker
omkring Klavdines smækre Liv.

IV.

Kjødet stinges af Syndens Pæl,
og Driften tømmer sin Trone.
»Elsk din Næste, du Kristensjæl«,
— men ikke din Næstes Kone.

V.

Kjællingen ejed en lavbenet Ko;
Stodderen ejed en langtrynet So.
Stodderen bejled, og Kjællingen grén;
derpaa foren'tes Menagen til én.

VI.

BATSEBA.

Du slemme, slemme Basse-Batseba
du narrer ikke mig, for ved du hva',
du badede saa nær ved Kongens Slot,
forføreriske Skjælm, fordi du vidste godt,
at David var en stor og vældig Kriger
men mest en gammel Nar, naar han saa smukke
Piger.

Mod alle Politiforordningens Instruxer
du gik i Vandet uden Svømmebuxer,
fordi du hell're vilde føde David Konger
end Korporal Urias Soldaterunger.
Og paa din Smag er der kun lidt at sige,
den hyldes overalt af Kone som af Pige.

VII.

KROTANKER

Der sad i Kroen fire Mænd og stank;
med skiden Haand de greb om skiden Hank.

Et Pottemaal de tog i hvert et Drag
og satte Kruset ned med Bump og Brag.

Først pranged de om Kalve, Svin og Faar,
saa satte de den op til Grund og Gaard;
og mens de skidne Æsler snød hinanden,
de appellerte kraftigen til Fanden.

Man siger jo, han har i sligt Behag;
saa maa han ha' en højst bedærvet Smag.
Dog tro mig, Venner, man bagtaler Fanden,
jeg har langt bedre Meninger om Manden.

Selv højstuderte Præster ikke nægter,
at noget fornemt ved Personen hægter.
Nu er han havareert, den gamle Drage,
men alle ved, han har kjendt bedre Dage.

Han var endogsaa Hofmand i et Rige,
der — hvad man end om samme kunde sige —
og Himlen ved: om det blev meget sagt! —
dog altid tog den gode Smag i Agt.

— Det er en Trøst selv i et Liv blandt Bengler,
at man har været Dus med Ærkeengler.

VIII.

Naa, Himlen er vel ej saa stræng,
som Præsterne er bøse til;
saa længe er der Fejl og Fald,
som der er Tant og Tøse til.

IX.

VED SØLBRYLLUPSMIDDAGEN

Med Sang og Hurraraab og Ølstøj
blev Skaalen drukket, Maden ædt.
Idag vi alle tror, at Ægteskab er Sølvtoj,
imorgen ved vi, at det højst er Plet.

TRE TROLDE

DER var tre vældige Trolde;
de drak sig drivende fuld';
saa blev de tapre og bolde
og sloge hverandre omkuld.

En gik paa Ho'det i Dammen,
én rullede ned i en Grøft,
den sidste krængede Hammen
og styrted med Brøl i en Kløft.

Vi se, at naar Troldene drikke
og siden begynde at slaas,
da gaar det Bæsterne ikke
en Smule bedre end os.

NAT

MENS Jorden sover Rusen ud,
og Nattens Time haster,
da sidder den brave, gamle Gud
deroppe og ryger sin Knaster.

Han skuer vemodig paa vor Jord,
og tidt hans Taarer trille;
den Menneskesværm, dernede bor,
den arter sig saa ilde.

— »Ja sov I kun, saa har jeg Fred,
I er nogle slemme Fyre.
Det er ej let for mig gamle Gud
jer Menneskebørn at styre«.

Og Natten summer, og alt er tavs,
kun hist et Skrig af en Vibe; —
et Kornmodsglimt over Skyen gaar, —
det er Gud, der slaar Ild til sin Pibe.

I MØRKE

JEG ser mod Himlen. Ej én Stjerne blinker,
i Rummet hænger der kun tunge Taager.
Hvor er »det Øje, som i Natten vaager«,
mens Havet brøler under sine Brinker?

Jeg ser mod Jorden. Sorte Popler luder
langs Vejen, hvor jeg gaar i Sjap og Ælte;
tolv skingre Slag fra Taarnet Midnat mældte,
mens Lyset sluktes trindt i alle Ruder.

Ét Lys bevarer dog sin fulde Styrke.
Derude, hvor dets lille Flamme strider,
en fattig Sjæl de sidste Kvaler lider. —
Kan du nu finde Gud i dette Mørke?

VAAR

Nu løves alle Bøge,
nu summer Bi i Hækken,
nu lufter Vinden sydfra,
og Gedden slaar i Bækken.

Nu bues Verdensdomen
med Himle over Himle;
vi stirre i det Blaadyb,
til alle Sanser svimle.

Nu løftes alle Barme
af stor og mægtig Længsel;
men Fangen fælder Taarer
bag Jærnet i sit Fængsel.

GAA I SKOVEN

ER du syg i dit Sind, er der Brod i din Sjæl,
er der Ebbe og Fald i dit Mod,
har Misundelsens Gifttyngel stunget din Hæl
og beslimet din Sti, at som havrullet Pæl
den bedragerisk svigter din Fod;
sidder Sorg ved dit Fad,
sidder Savn ved dit Krus,
er der lavt til dit Loft,
er der trangt i dit Hus —
gaa i Skoven!

Er der Lys over Hjem, er der Majsommervind,
er der Vaarhimles tindrende Blaa;
er der vuggende, sukkende Drøm i dit Sind,
er det Længsel mod Æn, der har rødnet din Kind,
skjønt den før kun var gusten og graa;
synes Verden dig daarende
blank som et Spejl,
og dit Liv som et Hav
med vel tusinde Sejl:
gaa i Skoven!

O, du susende, brusende rodstærke Skov
 med din Bøgs blødt-omfrynsede Blad!
Under blankstammet Birk skinner Daadyrets Bov,
i din Jord staar der Spor af dets flygtende Klov,
i din Top kvidrer Smaafugl sig glad;
 og med Høg over Bøg
 glider Tankerne hen
 for at vende tilbage
 som Drømme igjen
 gjennem Skoven.

TIL DANMARK

(Skrevet til »De unges Valgret«)

SE, Fædrelandet løfter sig frem
i Junisol med Hjem ind ved Hjem;
langs Bakker smaa staar Rugen og gror,
igjennem Engene Bække sig snor;
hist et Gærde, her en Skov
rammer Agrene ind;
Karlen nynner bag sin Plov
i den krydrede Vind;
langs med Kysten Skibe sejler,
Himlen i Havet sig spejler.

I dette Land har Bønderne slidt
i tusind Aar, før Landet blev dit;
de rydded Skoven, Lyngen de sved,
saa at Hugormen i Kvaler sig vred.
Ploven skar, og Jærnet brak,
Flinten glinsed i Sol;
Stene sprængtes, Rødder knak
for det synkende Staal:
Bondens Kamp for Hjem og Føde; —
bag ham laa Landet i Grøde.

Og langs med Kysten ude ved Vig,
hvor før kun hørtes Havørnens Skrig,
naar Sildeflokken bored sig ind,
der rejstes Borge med Taarne og Tind;
røde Gavle langs med Strand
ved den solblanke Bugt;
Skuder drog til fjærne Land
og kom hjem med dets Frugt.
Amboltsklang og Kjættingsklirren,
Kvældsklokkers drømmende Dirren!

Da voxed bredt det rødlige Skjæg,
og ladt hang Luntebøssen paa Væg,
enhver forstod at værgе sit Bo
og satte ej til Justitsen sin Tro.
Da var Rustning ikke Maal,
og man brugte sin Tid,
ikke til at skærpe Staal
men at skærpe sin Flid.
Ingen hulde Præstekoner
samlede ind til Kanoner.

Men Tiden skifted, Slægten med den;
der fulgte andre Sæder og Mænd;
vi vandt i Kløgt men næppe i Kraft,
og Danmarks Stortid den har vi nok haft.
Steppekulde, russisk Vind,
den har blæst paa vor Skov,
Kansleraand og Prøjsersind
har sat Spor i vor Lov,
Tylvtetal af fromme Blade
kvæder vor Slægts *Rumpiade*.

Dog end er Engen frodig og grøn
og Sjællands Bøg fortryllende skøn,
og Frihedsnavnet langt fra er glemt,
det gjør os bare en Smule forstemt.

Og vort Maal er stadig ét,
det kan tolkes som saa:
Mere Rum og mere Ret
for de mange og smaa!
Dumheds Yngel, væk af Banen!
Her bærer Ungdommen Fanen!

SIC TRANSIT —

D^{ER} gik saa krumme Veje
ned til den blide Aa,
hvor Padderokker neje
om Ællingerne smaa —

Hvor Baaden sagte strammer
den tynde Hampesnor,
og Trævlekronen brammer
i blegrødt Silkeflor —

Hvor Gedden staar og stirrer
med gnavent Underbed,
mens smaa Libeller svirrer
sylfidelet afsted. —

Hvor Rylen gaar og nusser
blandt Breddens vaade Sten,
hvor Viben Vingen pudser,
og Storken viser Ben.

— Men saa kom Industrien
og saa paa den Idyl;
den aged ud paa Engen
en Fandens Masse Fyld.

Den tinged og den tegned
og rammed Bjælker ned;
i sytten lange Uger
gik hundred Mand og sled.

Da letted Stork og Ryle,
i Skræk de langvejs fór;
selv Baaden rædselslagen
rev ud sin Hampesnor.

Og Aens Vande vred sig
i Skum om Værkets Hjul,
og selve Gedden bed sig
i Kjæben i sit Skjul.

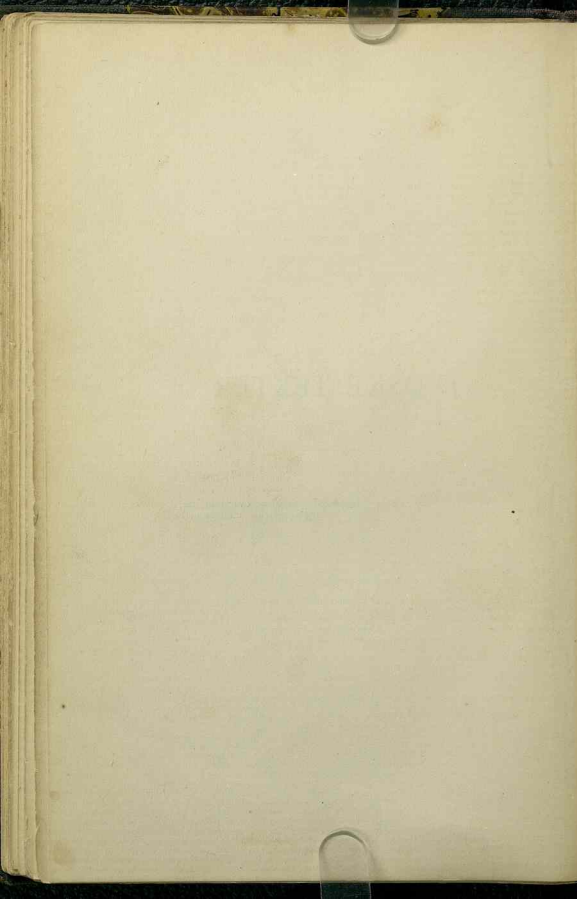
Men Dampens Dæmon snøfter
urolig Dag og Nat,
og kjækt Fabrikken løfter
sin sodbedækte Hat.

Dens Varer er de bedste,
dens Ry er viden kjendt;
afvigte Vinter gav den
sin Stifter ti Procent.

De gamle krumme Veje
blev macadamisert.
Gud ved, om Fremgangsmaaden
dog ikke var forkert!

JYDSKE TEXTER

Her har jeg Himlene over min Isse,
her har jeg Lyngheden under min Fod.

HEDESANGE

I.

HER har jeg Himlene over min Isse,
her har jeg Lyngheden under min Fod.
Musen har Rede i guldgule Visse,
Hugormen døser ved Gyvelens Rod.
 Graalærkens Sang,
 Faar'klokkens Klang
gjør af min Vandring en Paradisgang.

Haren ta'r Spring over Blaabær og Rævling,
ilsom den svinder bag Lynghøjens Kam,
inde blandt Bakkerne lusker en Grævling;
vogt nu, o Hyrde, de hvide smaa Lam!
 Ser du hans Bo,
 lad ham i Ro, —
han bider lukt gjennem Strømper og Sko.

Dunlet i Luften sejler en Maage,
Sollyset glitrer i Vingernes Pragt;
lavt over Lynghavet styrer en Raage,
kluntet er Flugten, og sort er dens Dragt.
 Raag' eller Ravn —
 hvad gjør et Navn:
Heden ta'r alt i sin dølgende Favn!

Viben har Unger blandt Porsenes Ranker, —
duk dig, nu slaar hun jo ned i din Hat!
Ræven, den snilde, blandt Tyttebærbanker
lærer sin Yngel at lege Tagfat;
træder sin Dans,
svinger sin Svans;
hele den vildene Hede er hans.

Her vil jeg drømme fra Sorgernes Skare,
skylle dem bort i et jublende Væld,
sende dem væk med den flygtende Hare,
bade min Sjæl i den duggende Kvæld.
... Solen gaar ned,
Himmerigs Fred
sænk't over Lyngen og Sindene med!

II.

MED raske Trin jeg over Lyngen skred,
og Mosset knased under Støvlens Saaler;
mod Vestens Flammeporte Solen gled
og favned Heden med de sidste Straaler.

Sært dufter Porsen nu i Duggens Bad,
kulsorte Skyer Tordenregn bebude,
og langt mod Øst bag Tørvestakkes Rad
en Bonde ager hjem bag sine Stude.

Fra Luften stige Fugle langsomt ned,
de se sig skræmte om, før Læ de søge;
thi Nattens Hede har ej idel Fred,
men den har ogsaa Rævepak og Høge.

Se, derfor skjælver hver en lille Fugl,
der søger spejdende den aabne Rede;
for den har intet lovbetrygget Skjul,
og den har intet Fadervor at bede.

Og derfor hører jeg et Vemodssuk
just nu, da Solens Baad tilhavs vil sejle,
jeg hører det i Agerhønen's Kluk
og i dit Tungsindsfløjt, graagule Hjejle.

Og selv jeg gribes af din Tungsindsgru,
din Natterædsel, store, brune Hede;
thi lille Fugl, jeg er forladt som du
og har ej noget Fadervor at bede.

III.
RÆVEJAGT

»**A**AHEJ, Hr. Mikkell, nu har jeg dig,
nu skal din Røver skydes!
For Kyllingrov og for Lammesteg
skal nu din Pels mig ydes.

Jeg fattes bare din røde Hud
blandt alle de Rævepelse,
hvormed jeg forer et Bryllupsskrud,
en Kaabe fin til min Else.« —

Og hastig brænder vor Skytte løs,
blandt Bakkerne drøner Knaldet.
Hr. Mikkell bliver en Kjende nervøs
ved Haglenes Smælden i Faldet.

Men Mikkell smutter i Bakken brat,
han vil saa nødig skydes;
langt hellere saa en Vinternat
med Sulten i Graven brydes.

Den Skytte rusker med øvet Haand
i Lyngens knudrede Ranker;
af dem og af Vidjens vege Vaand
et Læs for Hulen han sanker.

»Aahaal god Mikkell, giv bare Tid,
nu skal du ej længer fryse!«
Den Røg sig breder saa fed og hvid
og bringer vor Ræv til at nyse.

Den trygge Skytte ved Hullet blev,
han huskede ikke, Taaben:
det maatte være en daarlig Ræv,
der ej holdt en Bagdør aaben.

Mens Ilden spraged af al sin Magt
og slikked om Rævens Køje,
og Røgen slog gennem Hulens Tragt
og sved i hans snedige Øje, —

Hr. Mikkel gennem sin nordre Port
fortrak for den sviende Flamme;
den snilde Mester havde just gjort
den Løngangsdør for det samme.

Men da han naaede et Bakkenæs
og saa den Røg opstige,
han skar sit allerfiffigste Fjæs
og vendte sig som for at sige:

»Ja driv du kun dit golde Stræv
og riv i Rævlingens Buske;
et Faar har aldrig luret en Ræv,
saalænge som jeg kan huske.

Jeg haaber, at baade jeg og du
skal slide Tiden med Helse,
om ogsaa du nødes en Gang endnu
at vente en Stund paa din Else.«

IV.

SKUESPILLERINDEN PAA HEDEN

LEGENDE Barn af en legende By,
L hvor tør du danse paa Lynghedens Høje,
hvor tør du juble din Trille mod Sky,
her hvor enhver har lidt Graad i sit Øje!

— Heden har Skræmsel, og Heden har Savn,
Sangen og Glæden, dem kjender den ikke;
sidder der to med hinanden i Favn,
er det med Sky og med nedslagne Blikke.

— — Saadan omtrent har man skrevet og sagt,
lidt vi dog agter den Jeremiade!
Er end vor Hede alvorlig i Dragt,
yder dens Tuer dog Læ for de glade.

Hør hvor det jubler af Lærker i Sky;
hørte du gladere Sange derhjemme?
Legende Barn af en legende By,
løft kun med Lynghedens Lærke din Stemme.

Græshoppen sidder saa trind og saa glad,
gnider sig Skanken i Mangel af Fele,
stryger og lytter og lirer sit Kvad,
stolt af sig selv og tilfreds med det Hele.

Legende Barn af en legende By,
dans du kun dristigt paa Lyngen den brune,
og, naar du trættes, bag Porsbuskens Ly
del med en Sanger dit smittende Lune.

V.

NATMANDSVISE

AXEL havde saa lyst Humør,
Sidsels Øjne saa mørk Kulør,
 ejed hun bare en Fingerring,
 Axel ejed slet Ingenting.
 Han tigged Uld,
 hun tigged Sul,
 snart kan de to tigge Posen fuld.

Plov og Ager de ænsed ej;
 helst de pløjed den Landevej.
 Byer tredve og Sogne ti
 havde de to at tigge i.
 Han tigged Uld,
 hun tigged Sul,
 snart kan de to tigge Posen fuld.

Sidsel sad paa en Kampesten,
 Axel kom til paa skæve Ben.
 Sidsel var ung og let i Gang,
 Axel bøjede sig frem og sang:
 »Jeg tigger Uld,
 du tigger Sul,
 snart skal vi to tigge Posen fuld.«

Axel bejled en Juninat,
Bryllup holdtes i næste Krat;
dér fik Sidsel sin Fingerring;
Præst og Klokker fik ingen Ting.
 Han tigged Uld,
 hun tigged Sul,
snart kan de to tigge Posen fuld.

Siden stavred de Heden om;
Hunde halsed, ihvor de kom.
Damped Regnen fra Axels Vest,
lo den Skøjer og sang som bedst:
 »Jeg tigger Uld,
 du tigger Sul,
snart skal vi to tigge Posen fuld.«

Axel sad ved en Hededam,
spilled for Sidsel paa Redekam.
»Bliver din Trøje end lovlig stram,
har du vel Plads til en Kirs'bærdram.
 Jeg tigger Uld,
 du tigger Sul,
snart skal vi to tigge Posen fuld.«

Sidsels Trøje blev mer end trang,
Snart et Væsen red Owselsang
højt paa Moderens Skulderblad.
Axel kyssed sit Barn og kvad:
 »Jeg tigger Uld,
 I tigger Sul,
snart skal vi tre tigge Posen fuld.«

Maanen skinner paa Sidsels Barm;
Glutten patter sig mæt og varm,
lytter imens til Nattens Lyd,
Hjejlens Klage og Toflens Fryd.
 Han tigger Uld,
 hun tigger Sul,
snart kan de to tigge Posen fuld.

Axel sover i Lyngen strakt,
Sidsel sidder en Stund paa Vagt,
Duggen drysser paa Barnets Kind,
Suset dysser dem begge ind.
 Han tigger Uld,
 hun tigger Sul,
snart kan de to tigge Posen fuld.

Heden huser saa mangen Fugl,
hvorfor da nægte slige Skjul?
Gav de dog Lyngen god Kulør
hendes Øjne og hans Humør.
 Han tigged Uld,
 hun tigged Sul,
snart kan de to tigge Posen fuld.

Længe hviled i Hedens Muld
Natmandsfolkets det brune Kuld.
Kors og Stene gi'r ej Besked,
Lyngen hvisker kun, hvad vi ved:
 Han tigged Uld,
 hun tigged Sul,
længst skovled Døden dem Posen fuld.

BRUDESLOT

U^{DE} paa Per Krænsens Vestermark
bag en gammel Pil med skallet Bark
staar et tomt og faldefærdigt Skur,
brugt i fordums Tid som Kalvebur.

Vindvet skeler stygt mod Jorden ned,
Døren knap af sine Stolper ved;
men i Hytten er en Bunke Straa,
det har mangan Jomfru hvilet paa.

Denne Hytte er et Trylleslot,
Egnens smukke Piger ved det godt,
der saa mangan fik sin Brudeseng,
mer end Løfte om den første Dreng.

Der er herligt i den Hyttes Skjød,
naar en Hedebrand gør Himlen rød;
Juninattens Maane skænker Lys,
Bondens sunde Datter Kys paa Kys.

Vinden leger i den gamle Pil,
Græssets Sanger gnider glad sin Fil.
Gik der nogen paa den øde Sti?
Det var blot en Ræv, der strøg forbi.

Hu, i Piletræet skreg en Ravn,
Morgenrøden tænder alt sin Bavn,
Marken sløres af en blaalig Em,
to og to gaar unge Elskte hjem.

Natten lænker mig til Pigens Mund,
der er Trolddom paa den Hyttes Bund,
Egnens smukke Piger ved det godt,
og de kalder Hytten — Brudeslot.

PINSEVISE

N^{AAR} Bonden vel har saaet sin Byg,
saa retter han sin brede Ryg
og ser sig om saa vide,
da skjønner han af Vind og Væ'r,
af Lam paa Toft, af Stork og Stær,
det er ved Pinsetide;
saa standser han sit røde Hors
og vejrer mod den Duft af Pors,
der strømmer ind fra Kjæret.
Han tænker paa den Vækildsfest,
hvor hun er med, han lider bedst, —
og gjør et Spring i Vejret:

»Aa Jøsses ja, aa Jøsses ja,
hvor hun og jeg skal kysses da!«

Forlængst han hængte hen sin Plejl,
og Høg og Gøg for fulde Sejl
lavt over Landet stryger.
Nu gaar hver Sky med gylden Kant,
det spæde Græs sin Næring fandt
i milde, svale Byger.

At Pinsens muntre Fest er nær,
det hvisker Siv, det fløjter Stær,
og Knøsen kan det høre,
og ager han paa Toft sit Læs,
og sætter han sit Hors paa Græs,
det synger i hans Øre:

»Aa Jøsses ja, aa Jøsses ja,
hvor hun og jeg skal kysses da!«

AFTENSTÆVNE

NAAR Køerne er malked og Mælken siet op,
og Æggene er samled ind fra Vrøvlen,
naar Kattene har faaet sig en Taar i deres Kop,
og Kalvene en Borren Hø i Bøvlen,
saa stænger jeg for Hytten dog ikke altfor haardt,
jeg sætter baresten en bitte Pind i,
den vil min snilde Elsker med Lethed lirke bort,
mit Kammer lige for det gaar du ind i.

Men alt maa ske med Læmpe, og alt maa gaa med List,
og du min Elskede maa gaa paa Sokker, —
for mærkede min Fader vor Hensigt, tror jeg vist
at jeg fik Hug, og du, ja du fik Pokker.
Og derfor vær forsigtig, min egen, egen Skat;
kom først til Døren, naar min Fader snorker,
og hvil i mine Arme, og vær hos mig i Nat,
og jeg skal elske dig saa ømt, jeg orker!

JENS HURRA

JENS Hurra kaldtes en Ungersvend,
med Halm i Sko og med Rem om Lænd,
med Hestekræfter og Bjørnemod,
den fejreste Gut i hver Dansebod.

Hans svære Lemmer, hans Nævers Vægt
gav allevegne hans Ord Respekt;
i mangt et vestjydsk Fyrrebord
end sidder Mærker af Jens'es Kno'r.

Han var den flinkeste Arbejdsmand,
der sled for Føden i Jydens Land,
hvad enten han svang den hvinende Plejl,
hvad eller han æltede Ler til Tegl.

Han lo ved Gry, og han sang ved Kvæld;
Jens Hurras Humør gik aldrig paa Hæld;
han tog om Livet hver vakker Tøs,
de kyssed gjerne den ranke Knøs.

I Høsletstiden, naar Leen klang,
og rædde Frøer for Æggen sprang,
da voxed hans Kræfter, og Læs paa Læs
han strøde om sig af slaget Græs.

Der gled i Engen en sølvblank Aa;
naar Sol var nede, og Nat faldt paa,
da stimed sammen paa Aaens Bred
en Hær af Piger — og Jens var med.

De slog i Strømmen med Rivens Tand;
hvem bar dem over det brede Vand! —
Jens tog dem paa Armene to og to
og kløv saa Aaen i sømslagne Sko.

Men Vandet skvulped om Knøsens Lænd,
de smukke jamred med Klynk og Skjænd,
de knuged ængstelig Kæmpens Hals.
Jens gik saa let, som han traadte en Vals.

Han mored sig ved deres Angst og Mén
og kneb dem blidt i de tykke Ben,
saa slap han dem ned paa Bredden grøn;
et Kys af hver var hans Færgeløn.

— Jens Hurra ejed ej Sølv i Skrin,
men Viddets krasseste Brændevin
han excellerede vældigt i,
og ej den altid var fuselfri.

Hans Stolthed var en Harmonika,
den kunde han trække Toner af,
der kunde gjøre en Kat jaloux
og tolke Alverdens Elskovsgru. —

Han var en brav og gemytlig Gut;
men ogsaa det brave kan gaa kaput;
hans Død kom til ham lidt før end bedt,
og sidste Gang havde Kæmpen lét.

Det spurgtes vidt over Jydens Land,
at Jens var mærket til Dødens Mand;
man tog det med Ro efter Landets Sæd,
men alle de fagreste Piger græd.

Da Jens kom efter, hans Død var nær,
han kaldte stille paa Røgteren Per:
»Naa, Per, her ligger jeg ret som en Klud;
mit sidste Glas har jeg stukket ud.

Lad Folk da sige: Han drak og sled,
hvad bedst han gjorde, man næppe ved.
Den Dag han døde — men aldrig før —
man saa Jens Hurra i snavs Humør!

Og hils saa alle de Piger smaa,
foruden mig de nu danse maa;
de tusind Kys, de mig villig gav,
dem ta'r jeg taknemlig med i min Grav.

Og tag saa ned fra sin Læderstrop
Harmonikaen, og spil en Galop,
mens jeg bli'r færdig med dette her,
jeg mener med at trække mit Væ'r.

Mit Spilleværk være da dit til Tak
med samt den Rest af min Røgtobak;
det er min Vilje, mit sidste Bud,
og dermed Farvel, og befalet Gud!«

Per Røgter steg op paa et Kistelaag,
hans Træskohæle mod Kisten slog;
de Toner skingred som Ulvehyl,
de skar som Sav, og de stak som Syl.

Per Røgter, berust af sin sære Kunst,
sig hidsed op til en egen Brunst.
»Naa Jens, hvad tykkes du, skal vi ha' mer?«
men ingen svared; da standsed Per

og sprang fra Kisten: »Aa, Jens, giv Tid!«
Men Vennen havde alt stridt sin Strid.
Jens Hurras Aand var faret herfra
paa Tonerne af hans Harmonika.

MAREN

MADS Tammeses Maren haaj Bejlere nok;
hwer Søndæ saa rænd dæ paa Towten en Skok.
Men hwa' ska en gjør mæ di Pigger saa smaa,
hwem alle vil ha, men som ingen maa faa!

De Bejlere spejlede ret deres Stads,
drøw Skøjer og Løjer og Flanni og Fjas;
men ingen dæ war, dæ war rigtig tepas,
for klared han Maren, han stranded paa Mads.

Povl haaj ved hans Kjø'mand for slap en Kredit,
og Pejter han ejer af Haardkuen for lidt.
Jep holdt sæ for kroget, Jens knejsed for rank,
og Wolle haaj aalle en Ør i æ Bank.

Og sø'en gik dæ Or, og sø'en gik dæ Daw'
den Bejlen te Maren gik aalle ilaw';
snaar bløw hun da vraget som øwergjemt Hø,
for nu war hun graa, hvør far hun war rø'.

Men Maren hun kigger fræ Tammeses Lowt;
nu saaes der aalle en Kjeft o æ Towt;
og Facit det bløw da, te Maren bløw sejn
te Taf for æ Præjst og te Grin for æ Egn.

Husk ændle, I Pigger i Træsko og Skow,
o tæsk, imen' dæ er nøj o æ Low.
Dæ kommer en Daa — ja det ved Woher'!
da I vil ha alle, men ingen ha jer.

HJORDDRENGEN SYNGER TAGFAT-UISEN

A haar 'tjent Jens Masen
no halvanden Or,
skjønt han er en Asen
i og om hans Gor.

A maa pas hans Høwde,
a maa ref hans Fyld;
haar æ ett og løw ve,
saa faar a æ Skyld.

A haar gy hans Ruestok,
a haar past hans Lamm,
drøwen mæ hans Goesflok
aa og i æ Damm.

Rejen mæ hans Følkloj,
fløt'en affentow,
rend æ Gor si Mølboj,
nær de anne sow.

Dæ haar ingen frej mæ,
a haar hat æ stræng',
skjønt æ Stodder stej mæ
næjsten uden Peng'.

— — — Kom mi' bitte Kipkal,
kom mi' bitte Kwi'!
Husbond han er hwipgal
no ved Awtensti'.

Derfor maa du rap dæ'
no mi' bitte Gul';
her haar a di' Klaptræ,
huer haar do di' Mul'?

Bløw mi' Husbond hwipgal,
det war ild' o spør';
kom mi' bitte Kipkal
med di' løjn Ør'!

KA' DREBÆK

K^{A'} Drebæk lægger sit Lat paa Bleg
og nynner i søde Drømme;
hun jævner hver Fold, hun glatter hvert Læg
med Hænder smygende ømme.

Men dybt kan én den anden bedrøve.

Ved Rokkehjulet den Vinter randt,
i Ét gled Natten og Dagen,
imens hun spelted, imens hun spandt
den Væv til sit Brudelagen.

Histude hvor Stakken ved Gavlen staar,
og Leddet for Lukket stænger,
der ligger i Kvældslys Kjærestens Gaard
med fire kalkede Længer.

Didhen gik Længslen saa mangelund,
naar Lyset stod slukt i Stagen,
men stærkest dog slig en Pusle-Stund,
der ofres éns Brudelagen.

— Rød lagde Ka' Drebæk sit Lat paa Bleg,
det var ved Se-Hansdagstide,
men førend Septembers Maane steg,
da var hendes Kinder saa hvide.

Thi dybt kan én den anden bedrøve.

Ka' Drebæk sidder ved Nadverbord
paa Bænk blandt Piger og Ka'le.
Men Maden nydes foruden Ord,
thi ingen nænner at tale.

Ka' Drebæk kjender ej Rist og Ro,
med Haanden dækker hun Panden;
den Mand, hun for Aaringer gav sin Tro,
har Bryllup idag med en anden.

Ud glider Karen i Nattens Blæst,
de andre staar tavse tilbage;
saa tungt hun ser mod det skyede Vest
og rokker i stille Klage.

Thi er der andet at gjøre for den,
der misted sin eneste Glæde,
end tavs at synke i Sorgen hen
og bøje sit Hoved og græde!

Saa bittert hun græd i den kolde Nat,
at Hjærtet sved i dets Rødder;
ved Midnatstide kom Husets Kat
og strøg saa blidt hendes Fødder.

Men Katten veg, og Natten veg,
kun Sorgen blev ene tilbage,
mens Karen sad støttet mod Stolpens Eg
og rokked i stille Klage.

Da Solen væved sit gyldne Tavl
om Tagenes Møntørv sorte,
sad Karen endnu ved den klinede Gavl,
men da var selv Sorgen borte.

Karen er sluknet i Nattens Slud
— dens Væde i Haaret hænger —.
Men end i Døden stirrer hun ud
mod fire kalkede Længer.
Saa dybt kan én den anden bedrøve.

JØRGEN VED BÆKKEN

Hun vogtede Faar,
han ejede Gods, og han aattede Gaard;
dog ofte han søgte bag Lynghedens Høje
den fattige Tøs i den falmede Trøje,
og drog hun med Hjorden forbi, med et: Hov!
han standsed sin Plov.

Men Mette hun veg.
Saa mange han elsked, saa mange han sveg;
hvor turde da hun la' sig daare og blinde
og haabe, han mente det ærligt med hende?
Hvor tit blev den fattige ikke forladt
blot efter en Nat.

Men saa blev han ond,
og Eder og Trusler besudled hans Mund;
men Mette hun flygted bag Lynghedens Høje,
mens han stod ved Ploven med Graad i sit Øje.
Og bøjet han pløjed, og Solen gik ned.
— — Og Dagene gled.

Han tumled og drak;
de stærkeste flygted, hvor Kniven han trak.
Det vidstes, hvor *Jørgen ved Bækken* var inde,
der kjendtes ej Fred for Mand eller Kvinde,
En var der, som kunde ha' blidnet de Kaar,
men hun drev med Faar.

Saa var det en Nat,
da legedes atter et blodigt Tagfat.
Fra Krosalen hørte man Fjølbuens dure
og Sinkstøvler trampe i Svejtrit og Ture,
og ned gennem Huset man skogred og drak
og røgte Tobak.

Da lød der et Brag,
som vilde det varsle den yderste Dag;
halvtslumrende Gjæster slap Hanken paa Kanden
og saa med Forfærdelse hen paa hinanden.
Forvirringen, Larmen og Raabene steg,
og Værten blev bleg.

Saa gik der en Dør;
man kjendte en Mumlen som Susen i Rør;
man mærked paa Støjen og Talen forvildet,
at *Jørgen ved Bækken* var kommen til Gildet.
Det vidste i Salen hver svedende Svend,
at nu blev der Spænd.

Først svang han en Stol
og mased med den baade Spilmand og Fjøl;
saa greb han i Bringen den bredest i Laget
og holdt som en Killing ham op under Taget;
ad Gulvet han rulled ham hen med et Skvalp:
»Afvejen, din Hvalp!«

Nu sluttedes Kreds.

Snart stod der om Kæmpen af Karle en Snes;
som Gjæs, der napper i Angst efter Ræven,
saa førte de Slaget med Rysten og Bæven;
og Spændingen voxed, og Salen blev tømt,
og Øllet forsømt.

Men Jørgen han stod

saa spændstig i Læggen, saa fast paa sin Fod;
hans blaanende Aarer de svulmed paa Armen,
paa Læben der lyste et Smil gjennem Harmen;
hans Knoer de hvidnede, Øjet skjød Lyn
bag mørknende Bryn.

Saa styrted han ind,

og Flokken sig spredte som Avner i Vind.
Dog ej de formaaed at fly for den stærke,
der susede ned som Høg over Lærke,
med Buler og Skrammer, saa Blodet det drap
med Praasen omkap.

En Raaben, et Rend

af rasende, stærke, bestøvlede Mænd!
hist krummed sig én, og her styrted en anden
med kløvede Læber og Buler i Panden.
Hvor ikke hans Haand kunde gjøre sin Del,
han planted sin Hæl.

Og Flokken svandt ind;

snart stod der paa Gulvet kun han og *Jens Pind*,
en Oxe i Styrke, et Asen forresten,
der stredes med alle fra Smeden til Præsten;
til Dato med Pinden slet ingen fik Has;
nu kom han tilpas.

Og Jørgen saa op
og maalte sin Fjende fra Taa og til Top;
et Spring! og han slængte sin Hæl mod hans Skulder,
saa Pinden knak over med Brag og med Bulder.
Jens tog efter Kniven, men Jørgen var hos
og tøjled hans Trods.

Han hvidned af Harm
og slog ham i Skallen og bøjed hans Arm,
og Kvinderne hvined: »Nu myrder han Pinden,
hvis Himlen ej sender ham Frelse forinden!«
Til Hjælp var der ingen der flytted en Fod,
man fattedes Mod.

Brat standsed al Kiv,
der hørtes en Hvisken som Susen i Siv,
og ned gjennem Krohusets stinkende Gange
bevæged en Kvinde sig, liden og bange;
tungsindigt var Øjet og Klæder og Haar
end lugted af Faar.

Hun vaklede ind
og lagde mod Kæmpens sin solbrændte Kind:
»Aa, Jørgen, besind dig, giv Fred til din Fjende,
saa maa du mig eje, saa er jeg din Kvinde,
nu ser jeg forsilde, du mente det ret;
jeg handlede slet!«

Da Jørgen stod op,
da gik der en Skjelven igjennem hans Krop;
om én havde slaaet ham lige i Synet,
han skulde end ikke ha' løftet paa Brynet.
Nu var han forsonet med Verden og alt,
for *hun* havde talt.

Han saa sig omkring
blandt splintrede Møbler og masede Ting;
han bøjed sig ned og tog Mette paa Armen,
han søgte tildørs og dukked i Karmen
sit knejsende Hoved og svandt med sin Skat
i Lyng og i Nat.

— Hist skinner hans Gaard.
Paa Toften staar Kalve og kridhvide Faar.
Fornuft hersker ude, og Fred raader inde,
for Jørgen ved Bækken han elsker sin Kvinde.
Endnu hun stryger saa varsomt hans Kind,
naar Vreden gjør blind.

KJESTEN

U^{NG} Kjesten red sine Foler tilvands
— horrihej! —
Der sad ved Aaen den sorte Frans
— horrihej.
Og Frans han hvøvted, og Kjesten gled
paa nøgen Fod i hans Arme ned —
hor-ri-hej!

Gud naade dig, Kjesten, i Franses Arm,
— horrihej —
thi aldrig du laa ved saa falsk en Barm
— horrihej. —
Han lokker alle de Piger smaa,
der færdes om Kvæld ved den dampende Aa
— hor-ri-hej!

Hvad hjælper Vægren en Pigelil
— horrihej —
naar Natten kogler, og Manden vil
— horrihej. —
En Sivbusk ved en lullende Aa
er svigefuld Grund at hvile paa
— hor-ri-hej!

Det var alt langt over Midjenat
— horrihej —
før Kjesten fik sine Foler fat
— horrihej. —
Saa blussende rød hun hjemad red,
hans Kys, — endnu de paa Kinden sved
— hor-ri-hej!

Ej mere saa hun den sorte Frans
— horrihej —
Ej mere rider hun Føl tilvands
— horrihej; —
men ofte gaar hun om Kvæld ved Aa,
mens Taarer drypper paa Vrist og Taa
— hor-ri-hej!

OLE

OLE sad paa en Knold og sang
— lal-la-la!
Faar og Beder omkring ham sprang
— tral-la-la!

Lyngen sused, og Skyen gled,
Udflugtslængsler i Hjærtet sved.

Heden stænged, og Mindet spandt;
Moders Øjne dog stærkest bandt.

Snart den Ting dog blev aabenbar:
Minder gjør ikke Sagen klar.

Stak saa Ole en Dag i Trav,
stod med ét ved det store Hav.

Øjet skinnede, Taaren randt,
intet mere i Verden bandt.

Over Havet da Hyrden fór,
Faarene staar der endnu og glor.

Ej kan Bede og Faar forstaa
— lal-la-la! —
Længslers Tog over Bølgen blaa
— tral-la-la!

DEN GAANG TE A WAR GYWT MÆ LAVS

D^{EN} Gaang te a war gywt mæ *Lavs*
— aa jøsse, jøsse jammen!
da strented a med Gle' mi Klaws',
mi Daa gik hen mæ Gammen.

For bejer Mand war ett end Lavs
— aa jøsse, jøsse jammen —
de skjønnest Ting a fæk tegavs,
og aalti' holdt vi sammen.

Men sin' saa bløw a gywt mæ *Klavs*
— aa jøsse, jøsse jammen —
mi Trow a føst haaj gin te Lavs
og no — no ga' a ham' en!

Men der fæk a sgu hwet mi Saws!
— aa jøsse, jøsse jammen —
den Klavs det er det bare Snavs,
hvor aalt gaar ud paa Drammen.

Og mæler a en Muk mod Klavs
— aa jøsse, jøsse jammen —
saa brøler han: »Herut, heraus!«
saa rød som Kok i Kammen.

Og blywr æ Gywr ett saat o Klavs
— aa jøsse, jøsse jammen —
saa sker' et sajtens jetedaws,
a drowner mæ i Dammen!

PER SØWREN

M^{ED} Bisselæ'r i mine Sko
og godt Humør til Færden,
med ringe Mynt men Tørst for to
saadan kom jeg til Verden.
Min Mor gik rundt og Grise skar,
min Far han spilled Lire,
hvis det var *ham*, der var min Far,
for se, jeg havde fire, —
for én var for lidt for Per Søwren!

Hvorfor jeg egentlig blev til,
derpaa jeg grunder stændigt,
men kun ét Svar der kommer vil:
Din Mor fandt det nødvendigt!
Ej sættes paa Anklagebænk
du, som er nu i Graven;
da Livet var din enest' Skjænk
saa Moder: Tak for Gaven!
Den slides med Taal af Per Søwren.

Og jeg gaar rundt fra Hus til Hus
og klinker gamle Fade
og limer Hank paa søndret Krus
og holder Godtfolk glade.

At sidde ved en halvtømt Kop
og kildre Fjol paa Halsen,
mens Pigebørn gjør høje Hop
og tumler sig i Valsen:
Hej! det er et Liv for Per Søvren!

I fordums Tid jeg viden drog
og drev mod Syd med Stude;
men da det ikke mer forslog,
saa samlede jeg Klude.
Jeg bragte Piger Markedskram
og Baand og Blonder stive,
fik hist et Kys og her en Dram,
og hvad en Glut kan give;
for sligt er en Skat for Per Søvren.

Jeg aldrig gaar en Kro forbi,
naar jeg har Mynt i Pungen;
den Mand, der slider støvet Sti
maa ogsaa læske Tungen.
En Mark paa Disken slænger jeg:
»Nu Vært, lidt rap paa Haanden!
Én Pæl til dig og to til mig!
saa skal vi fugte Aanden;
men én er for lidt for Per Søvren!

I hvert et Sogn der sad en Tøs
for mig i stille Venten,
og naar tilsidst jeg rev mig løs,
hun fulgte med til Stenten;
der sa' hun mig et ømt Farvel
og kyssed mig paa Panden;
og bagved næste Sogneskjel
der mødte mig — den anden;
for én var for lidt for Per Søvren.

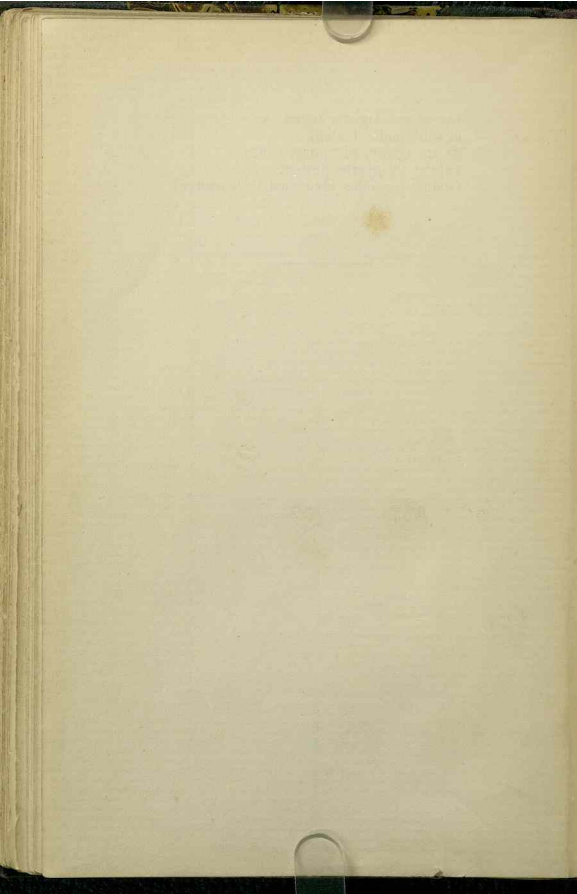
Ja, saadan fór jeg Landet om
og stavred over Heden
fra Storken fløj, til Viben kom,
og Sommeren var leden.
Den Sommerdag blev aldrig lang,
naar Tørsten først var slukket;
én Lærke over Issen sang,
og én mod Munden klukkede,
for én var for lidt for Per Søvren!

— Og gaar det saa en Dag paa Held
med Krus og Rus og Resten,
saa gjør jeg op min Syndergjæld
og træder ind for Præsten:
— »Du Mand, hvis Fag det er at tro:
Naar jeg er død og borte,
bed saa for mig en Bøn, nej to,
og ikke altfor korte, —
for én er for lidt for Per Søvren.

Thi Folk af min Kaliber, Præst,
de glemmes let i Vrimlen,
de bydes sidst til Livets Fest,
og de har længst til Himlen.
Og var jeg undertiden slem
saa hils dog din Vorherre
og sig fra mig, jeg kjender dem,
der var adskilligt værre,
og dog kommer ind før Per Søvren.« —

Ja, snart er Per en gammel Knægt
med Skimmelsvamp paa Tanden,
han slingrer under Livets Vægt,
hans Øl staar surt i Kanden.

Og er en Dag der ingen Per
at øjne under Festen,
da trænges ej til Spørgen mer,
enhver vil gjætte Resten:
Godnat og Guds Fred med Per Søvren!

INDHOLD

I.

EVADØTRE

	Side
Første Gang	13
Vi sad alene —	15
Jeg gik til Vindvet —	16
Strømmen drev —	17
Saa fager før hun —	19
Saa sig mig —	20
Der fløj en liden Sommerfugl —	21
En Synd	24
Min Venindes Øjne	25
Hvor var det ikke saligt —	27
Jeg drømte —	28
Jeg kysser dine Kinder —	29
Jeg længes —	30
Det banked paa min Rude —	31
Hvorfor?	33
Idag en Engel —	34
Der gaar saa meget tilspilte —	36
Klokkeren	38
Mytologisk. I. Kain	39
— II. Herkules	40

II.

TVIVL OG TRO

Min Helt	43
Spørgsmaal og Svar	44
Nathimlen	45
Den Gud jeg beder til	46
Klokken	49
Ifald jeg kunde danse —	50
Regnvejrsstemning	51
Dødsramt	52
Den syge Ynglings Livsbekjendelse.	53
I Vaande	55

	Side
Troskifte	57
Smeden og Missjonæren	58
Om Zeus steg ned —!	60
Politisk Uenighed.	61
Over Themaet Medlidenhed	63
Polemisk	65
Da de dømte Zola	66
Bedst i Danmark	68

III.

ET OG ANDET

Da man skød Trofast	73
Liden Maja	75
Smaavers	77
Tre Trolde	86
Nat	87
I Mørke	88
I Vaar	89
Gaa i Skoven	90
Til Danmark	92
Sic transit —	95

IV.

JYDSKE TEXTER

Hedesange	99
Brudeslot	109
Pinseviser	111
Aftenstævne	113
Jens Hurra	114
Maren	118
Hjorddrengen synger Tagfat-Visen	119
Ka' Drebbæk	121
Jørgen ved Bækken	124
Kjæsten	129
Ole	131
Den Gaang te a war gywt mæ Lavs	132
Per Søvren	134

